

**รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1**

**Student Affairs Administration Model for Promoting Democracy in
Small Schools Affiliated to Nakhon Ratchasima Primary Educational
Service Area Office 1**

ณวัฒน์ บัวพัฒน์¹, อีระ รุญเจริญ²

Nawat Buapat¹, Theera Rooncharoen²

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

Sripatum University Khonkaen Campus

Author for Correspondence: E-mail: krutong2132@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 และ 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed-Research Methodology) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 208 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการบริหารประชาธิปไตยในโรงเรียนมี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ และสภาพปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2) รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ประกอบด้วย 1) หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 3) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนด้านคุณธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม

3) ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64)

คำสำคัญ : รูปแบบ; การบริหารงานกิจการนักเรียน; การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

Received:01/04/2567, Revised:23/04/2567, Accepted:24/04/2567

Abstract

This research aimed to 1) study components, current conditions and model for promoting democracy in small schools affiliated to Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, 2) construct and confirming check student affairs administration model for promoting democracy in small schools affiliated to Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1 and 3) suitability and possibility of the model for promoting democracy in small schools affiliated to Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1. The research is Mixed-Research Methodology using research tools namely questionnaires to collect quantitative data and interviews to collect qualitative data. The research sample is 208 school administrators and teachers. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. Data were analyzed using software package programs and descriptive analysis methods.

The research findings were found that:

1) Student affairs administration for promoting democracy in small schools consists of five components namely ; component 1 : principle of the model, component 2 : objectives of the model, component 3 : management scope of student affairs administration, component 4 : the process of student affairs administration promoting democracy in small schools including 3 aspects namely ; respectfulness , unity and wisdom , component 5 : success conditions and current conditions of student

affairs administrations for promoting democracy in small schools affiliated to Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1, overall, are in highest level.

2) Student affairs administration model for promoting democracy in small schools consists of 1) school curriculum for promoting democracy in school, 2) managing activity promoting democracy in school, 3) setting atmosphere and environment promoting democracy in school, 4) participatory management, 5) promoting democracy in school in the aspects of respectfulness, unity and wisdom.

3) The result of suitability and possibility of student affairs model for promoting democracy in school, overall, are in highest level ($\bar{X}$ = 4.64).

Keywords: Model; Student Affairs Administration; Promoting Democracy

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย และมีความสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษายังไม่เหมาะสม และขาดความคล่องตัวรวมถึงยังขาดความชัดเจนในทางปฏิบัติอีกทั้งยังขาดการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งผลให้เกิดความสูญเปล่าและความไม่มีประสิทธิภาพของระบบการศึกษารวมถึงคนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ รวมทั้งกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หล่อหลอมสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนเป็นอีกภาระงานหนึ่งที่กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียนจะต้องปลูกฝังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้สังคมและชุมชนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตเป็นการสร้างลักษณะนิสัยเกี่ยวกับประชาธิปไตยในวิถีชีวิตหรือประชาธิปไตยในชีวิตประจำวัน ทั้งด้านคารวธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ และกติกาของสังคม ตลอดจนรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตน ทีมงาน รับผิดชอบชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสมโดยโรงเรียนต้องนำรูปแบบประชาธิปไตยมาใช้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นประชาธิปไตย รู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามภาระหน้าที่ และมีวิถีชีวิตตามหลักประชาธิปไตยสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ปิยพจน์ ตุลาชน, 2551)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนซึ่งผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดหลายอย่างในการบริหารจัดการงานด้านกิจการนักเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน จึงเห็นสมควรที่จะนำเสนอรูปแบบการส่งเสริมประชาธิปไตยที่เหมาะสม มีประโยชน์มาใช้ในโรงเรียนเพื่อเป็นการปูพื้นฐานประชาธิปไตยให้ดีขึ้นและรู้จักปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามภาระหน้าที่และมีวิถีชีวิตตามหลักประชาธิปไตยให้สามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพเพื่อเป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่าและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

2.2 เพื่อสร้างและตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

2.3 เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยการสังเคราะห์เอกสาร

1.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ

1.1.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.1.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบการรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียน ใน 5 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน 4) กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

1.2.1 ขอบเขตเนื้อหา

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 5 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบตารางสังเคราะห์ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2566 จำนวน 511 คน จาก 61 โรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีเมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 52 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเคจซีเมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 208 คน โดยแบ่งเฉลี่ยให้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 4 คน ซึ่งรวมทั้งผู้บริหารด้วย

ผู้ตอบแบบสอบถาม	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
ผู้บริหารสถานศึกษา	61	52
ครู	450	156
รวม	511	208

1.2.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพปัจจุบัน และแนวทางรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม
2. ด้านสามัคคีธรรม
3. ด้านปัญญาธรรม

ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษาแนวทางรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยการสัมภาษณ์

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา

แนวทางของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

1.3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนที่มีประสบการณ์รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนมาแล้วตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็น Best Practices ประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลในการบริหารโรงเรียน จาก 3 โรงเรียน รวมแล้วจำนวน 6 คน

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ทั้ง 5 องค์ประกอบ

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

ในการสร้างและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

ในการยกร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ดำเนินการดังนี้

2.1.1 ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษา จากระยะที่ 1 โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสภาพปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามมาเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการยกร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2.1.2 นำร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.1.3 นำร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมโดยการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ขั้นตอนที่ 2.2 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

ในการตรวจสอบยืนยันรูปแบบ ดำเนินการดังนี้

2.2.1 นำร่างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1) อ.รศ.ดร.สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2) อ.ดร.เสน่ห์ คำสมหมาย วุฒิการศึกษา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและจัดการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

3) อ.ผศ.ดร.รัชชัย จิตรนนท์ วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4) อ.ดร.สมหวัง พันธะวี วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด) สาขาหลักสูตรและการสอน ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีปทุมขอนแก่น

5) นายประพันธ์ศักดิ์ ภูศรีฐาน วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุกุลนารีผู้อำนวยการโรงเรียนอนุกุลนารี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

6) นายสายฟ้า หาสุข วุฒิการศึกษา ปรัชญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนมหาไชยพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

7) นายนกุล ทรงมงคลรัตน์ วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบตารางตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้รูปแบบฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดิมทั้ง 7 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) มาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

5 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลค่า

ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบตรวจสอบความเหมาะสมวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และวิเคราะห์หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าความหมายดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึงรูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึงรูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.00 หมายถึงรูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึงรูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึงรูปแบบฯ มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พิจารณาจากค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสม ข้อมูลจากข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด นำมาจัดกลุ่ม แจกแจงความถี่ และวิเคราะห์เนื้อหา

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการศึกษารองคประกอบ สภาพปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

1.1 องค์ประกอบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ ที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการวัดผล ด้านสัมพันธภาพ และด้านปัญญาธรรม องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

1.2 สภาพปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมทั้งสามด้านคือ ด้านการวัดผล ด้านสัมพันธภาพ และด้านปัญญาธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนประกอบด้วย 1) หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 3) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน คือด้านการวัดผล ด้านสัมพันธภาพ และด้านปัญญาธรรม

4.3 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64)

5. อภิปรายผล

ผลการวิจัยรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 อภิปรายผล ได้ดังนี้

5.1 การศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบัน และรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยการสังเคราะห์เอกสารเพื่อการศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 พบว่า องค์ประกอบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมี 5 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบ ที่ 1 หลักการของรูปแบบ Bardo & Hartman (1982) ที่ได้อธิบายหลักการของรูปแบบว่าเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงไม่ใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม ส่วนการที่จะระบุรูปแบบหนึ่งๆ จะต้องมียุทธศาสตร์น้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและรูปแบบนั้นๆ ควรมีองค์ประกอบอะไรไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ที่ผู้สร้างรูปแบบต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้น องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของสมชัย จรรยาไพบูลย์ (2555) ที่ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่าวัตถุประสงค์ของรูปแบบเป็นส่วนสำคัญจะกำหนดว่าจะสร้างและพัฒนา รูปแบบเพื่อวัตถุประสงค์ในงานด้านใดโดยทั่วไปมักจะพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาย่างใดอย่างหนึ่งหรือเพื่อให้การดำเนินงานให้เกิดผลงานที่ดีขึ้นตามภารกิจขององค์กร องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน ประกอบด้วย 6 ด้านคือ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนซึ่งเป็นไปตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานในโรงเรียนเพียงแต่จะแตกต่างกันในประเด็นรายการตัวชี้วัดระดับคุณภาพสำหรับการประเมินสำหรับนำผลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาด้านการบริหารงานด้านงานกิจการนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการรวบรวม ด้านการนำมติธรรม และด้านปัญญาธรรม เป็นไปตามแนวทางของสัญญา โสภะ (2546) ที่ได้กล่าวไว้ว่าพลเมืองดีของชุมชน คือบุคคลที่ปฏิบัติตนตามวิถีชีวิต

ประชาธิปไตย โดยมีคุณลักษณะ 3 ประการ คือ การยอมรับ สามัคคีธรรม และ ปัญญาธรรม ดังนั้น การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนจึงควรฝึกฝนให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีชีวิตทั้งสามด้านที่กล่าวมาข้างต้น และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวทางของสุวิมล ว่องวานิช (2549) ที่ได้นำเสนอหลักการประเมินเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบว่าเป็นการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบรูปแบบประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้านคือ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)

1.2 ผลการสภาพปัจจุบันการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับ “มากที่สุด” ($\bar{X}$ = 4.54) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งเป็นไปตามแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) ด้านการยอมรับ คือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความรักเคารพเทิดทูนสถาบันหลักของชาติ เคารพตนเองและผู้อื่น เคารพกฎกติกาข้อตกลงต่างๆ เป็นต้น ด้านสามัคคีธรรมส่งเสริมส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประสานประโยชน์โดยยึดถือส่วนรวมหรือของชาติเป็นที่ตั้ง เช่น การทำงานร่วมกันอย่างสันติวิธี รู้จักการประนีประนอมโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น แก่ส่วนรวมเป็นรวม เป็นต้น และ ด้านปัญญาธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกถึงการไม่ถือตนเป็นใหญ่ การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การยอมรับฟังและปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนมากในที่ประชุมหรือการทำงานต่างๆ และการรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีเน้นการใช้ปัญญาใช้เหตุผลไม่ใช้อารมณ์และความรุนแรง

5.2 ผลการสร้างและตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนพบว่าประกอบด้วย 1) หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 2) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 3) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 4) การบริหารแบบ มีส่วนร่วม 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของวันชัย หวังสวัสดิ์ (2558) ที่พบว่ารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ประกอบด้วยการบริหารแบบมีส่วนร่วม หลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียน และการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

5.3 ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉรา นิยมภา (2564) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่สู่คุณภาพ

การศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงแล้วพบว่ารูปแบบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย ปรากฏว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อสอดคล้องกับวิชาชีพไทยด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย จึงเสนอแนะดังนี้

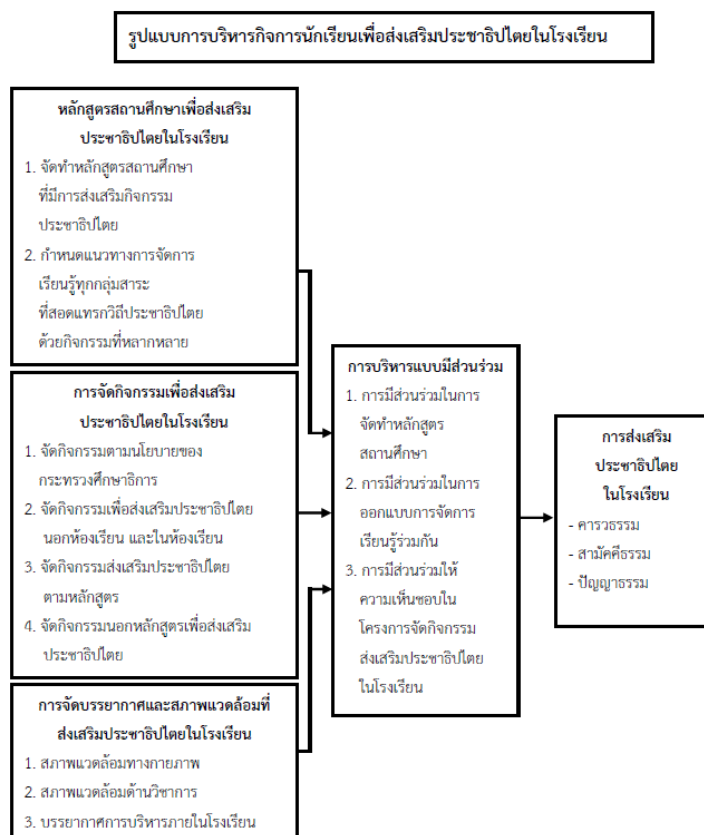
1. โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกระยะเพื่อให้หลักสูตรมีความเป็นปัจจุบันทันสมัยอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัลส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีวิถีชีวิตตามหลักวิชาชีพไทยสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงเป็นสิ่งสำคัญ

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมวิชาชีพไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสนับสนุนให้มีการพัฒนาสมรรถนะครูในเรื่องการใช้สื่อ เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเรียน จัดกิจกรรมการสอน เพื่อส่งเสริมวิถีชีวิตให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนมากขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรมีการวิจัยหรือการพัฒนาแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมวิชาชีพไทยในโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้ได้รูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

รูปแบบการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมในการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ หมายถึง หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และ 6) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หมายถึง เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและพัฒนางานกิจการนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน หมายถึง การบริหารงานกิจการนักเรียน ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 งานกิจการนักเรียนด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน หมายถึง แนวทางในการดำเนินงานการรวบรวมข้อมูลระบบการรับฟังเสียงนักเรียน และจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน รวมถึงการทำแผนงานกิจการนักเรียน

3.2 งานกิจการนักเรียนด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง วิธีการ แนวทางในการดำเนินงานการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและกำหนดพันธกิจงานกิจการนักเรียน การประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่ายภายนอกโรงเรียน และการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน

3.3 งานกิจการนักเรียนด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง วิธีการ แนวทางในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ และระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

3.4 งานกิจการนักเรียนด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง วิธีการ แนวทางในการดำเนินงานการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเสริมทักษะชีวิตและคุ้มครองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

3.5 งานกิจการนักเรียนด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง วิธีการ แนวทางในการดำเนินงานการจัดทำแผนงาน / โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักเรียนตามหลักประชาธิปไตย

3.6 งานกิจการนักเรียนด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน หมายถึง วิธีการ แนวทางในการดำเนินงานการวางแผนประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การวิเคราะห์ และประเมินผลเพื่อใช้ในการพัฒนา

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง แนวทาง วิธีการดำเนินงานจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย

4.1 การส่งเสริมประชาธิปไตยด้านคุณธรรม หมายถึง แนวทาง วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนยอมรับให้เกียรติซึ่งกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักฟัง รู้จักคิด รู้จักพูด รู้แพ้รู้ชนะ เคารพกติกา กฎระเบียบ เคารพสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

4.2 การส่งเสริมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม หมายถึง แนวทาง วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักสมัคสมานสามัคคี ร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมใจ รู้จักการทำงานเป็นเป็นหมู่คณะ และรู้จักทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างสันติ

4.3 การส่งเสริมประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม หมายถึง แนวทาง วิธีดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้เหตุผล สติปัญญา มีศีลธรรมในการดำเนินชีวิตเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมด้วยความจริงใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี

องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง องค์ประกอบหรือปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

8. บรรณานุกรม

- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุริยาสาน.
- ปิยพจน์ ตูลาชน. (2551). ประชาธิปไตยในโรงเรียน : แนวทางแก้ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- วันชัย หวังสวัสดิ์. (2558). รูปแบบการบริหารประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมชัย จรรย์ไพบูลย์. (2555). รูปแบบการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2549). แบบตรวจสอบรายการประเมิน : วิธีวิทยาและเครื่องมือ ประเมิน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญา โสภา. (2546). การพัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนบ้านโป่งเป่า. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียน พ.ศ. 2560 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2562). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. : กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ :บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- อัญญา นิยมภา. (2564). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่สู่คุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2564, หน้า 178-195.
- Bardo, J.W. & Hartman, J.J. (1982). Urban Society: A Systemic Introduction. New York:Peacock.